

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 22/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av vissa bestämmelser i anknytning till beskattningsförfarandet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 september 2005 en proposition med förslag till ändring av vissa bestämmelser i anknytning till beskattningsförfarandet (RP 91/2005 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna ett utlåtande i ärendet.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet (GrUU 35/2005 rd). Utlåtandet har bifogats detta betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av finansutskottets skatte-delegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- överinspektör Panu Pykönen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Eija Siitari-Vanne, justitieberiet
- biträdande direktör Erkki Laanterä och överinspektör Matti Merisalo, Skattestyrelsen
- regeringsråd Esa Aalto, högsta förvaltningsdomstolen

- byråchef Maija Kleemola, Dataombudsmanens byrå
- skatteexpert Virpi Pasanen, Finlands Näringsliv
- förvaltningsrättsdomare Matti Anttila, Helsingfors förvaltningsdomstol
- vice verkställande direktör Pauli K Mattila, Centralhandelskammaren
- enhetsdirektör Olli Lindroos, Fordonsförvaltningscentralen
- ekonom, EBR Leena Rekola-Nieminen, Bokföringsbyråernas Förbund rf
- ekonomisk expert Helena Pentti, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- specialmedarbetare Juha Mynttinen, Finlands Kommunförbund
- styrelseordförande, vicehäradshövding Esko Tuominen, Suomen Veroasiantuntijat ry
- chef för juridiska ärenden Vesa Korpela, Skattebetalarnas Centralförbund r.f.
- skatteexpert Leena Romppainen, Företagarna i Finland rf
- professor Esko Linnakangas, Lapplands universitet.

Dessutom har Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf lämnat ett skriftligt utlåtande. Tullstyrelsen meddelar att det inte har något att anmärka i saken.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i lagen om beskattningsförfarande, lagen om skattetillägg och förseningsränta, lagen om förskottsuppbörd, mervärdesskattelagen, lagen om skatt på arv och gåva, lagen om överlåtelseskatt, lagen om skatteredovisning samt i fastighetsskattelagen.

I lagen om beskattningsförfarande intas bestämmelser om den förhandsifyllda skattedeklaration som införs vid personbeskattningen. Förfarandena med det nuvarande skatteförslaget och skattedeklarationen slås samman. Till alla fysiska personer och dödsbon skickas en förhandsifylld skattedeklaration baserad på de uppgifter som tillställts skatteförvaltningen. Till skattedeklarationen ska i regel inte längre fogas några verifikationer men den skattskyldige förpliktas att spara verifikationer och anteckningar. Skattestyrelsens befogenheter att bestämma om skattedeklarationens utformning, innehåll samt om deklarationsskyldigheten breddas.

Bestämmelserna om verkställandet av beskattningen och rättelse av fel i beskattningsbeslutet ändras för att bestämmelserna bättre skall motsvara beskattningens karaktär av massförfarande. Beskattningen verkställs på basis av den skattskyldiges deklaration, uppgifterna från utomstående som är deklarationsskyldiga samt andra uppgifter som skattemyndigheterna tillställts i ärendet. När skattemyndigheten verkställer beskattningen ska dessa uppgifter och utredningar prövas på ett sätt som med beaktande av ärendets natur och omfattning, ett jämlikt bemötande av de skattskyldiga och skattekontrollens krav är motiverat. Skatteverket skall i prin-

cip kunna rätta alla slags fel i beskattningsbeslutet även till den skattskyldiges nackdel under ett års tid från ingången av året efter året då beskattningen av den skattskyldige slutförts. En sådan rättelse skall inte vara möjlig om ärendet lämnar rum för tolkning eller är oklart. Även i fråga om vissa andra omständigheter justeras grunderna för rättelse av beskattningen till den skattskyldiges nackdel. Möjligheterna att rätta beskattningen till den skattskyldiges fördel utvidgas i de fall, då rättspraxis ändrats i en för den skattskyldige gynnsammare riktning. Tidsfristen för skatteparens att söka ändring förlängs. Besvärsskriften skall lämnas inom ett år räknat från ingången av året efter det då beskattningen av den skattskyldige slutförts. Bestämmelsen om skatteförhöjning lindras på vissa punkter. Tidpunkten från vilken räntan på kvarskatt och återbäring räknas tidigareläggs. Kvarskatteräntan i samband med ändringar i de fall då den skattskyldige inte har försummat sin deklara-tions-skyldighet. Den skattskyldiges möjligheter att betala skatt i form av komplettering till förskott utvidgas.

I lagen om beskattningsförfarande, mervärdesskattelagen, lagen om förskottsuppbörd och lagen om överlåtelseskatt intas en bestämmelse om elektronisk kommunikation och signering.

Lagen om skatteredovisning ändras så att antalet rättelseredovisningar minskar. Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Lagarna ska tillämpas dels från början av 2005, dels från början av 2006 och 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar samt ändringsförslag på grund av utlåtandet från grundlagsutskottet.

Propositionen innehåller principiellt viktiga ändringar i det årliga skatteförfarandet och änd-

ringarna gäller alla skattskyldiga. Den kanske största ändringen gäller den nya begränsningen av skattemyndighetens skyldighet att utreda och den anknytande, mer flexibla möjligheten att rätta fel i beskattningen också till den skattskyldiges nackdel sedan beskattningen har slutförts. Syftet med begränsningen är att beskattningens

masskaraktär också ska kunna beaktas på författningsnivå och att förfarandet ska bli bättre när det gäller jämbördigt bemötande av de skattskyldiga och användningen av resurserna inom förvaltningen.

Den mest synliga ändringen är antagligen det nya deklarationsförfarandet. Alla fysiska personer och dödsbon kommer efter ändringen att få en förifylld deklaration. Samtidigt slopas den nuvarande uppdelningen mellan skattedeklaration och skatteförslag. Detta ändrar dock ingenting på till exempel de skattskyldigas skyldighet att på eget initiativ deklarerat. Detta ska fortfarande vara grunden för beskattningen.

Dessutom ingår en del mindre ändringar i propositionen och de påverkar de skattskyldigas skyldigheter och rättsliga ställning. Under behandlingens gång lyftes bland annat de skattskyldigas skyldighet att förvara nödvändiga verifierationer för beskattningen, ränteberäkningen vid ändringar och den förkortade betalningstiden för komplettering till förskott. Dessa frågor behandlas närmare nedan i betänkandet.

Reformens bakgrund och mål

Vid utfrågningen av de sakkunniga uttrycktes en stor oro för hur propositionen påverkar de skattskyldigas rättssäkerhet. Förslagen anses utgå från skattemyndigheternas behov och effektiviseringsåtgärderna anses bli införda på bekostnad av de skattskyldigas rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar. Inte minst för företagen vore det viktigt att det går att få säkra uppgifter om slutresultatet snart efter att beskattningen har slutförts, som fallet är i dagsläget.

De skattskyldigas rättssäkerhet och propositionen över lag bör enligt utskottets uppfattning ses i ett vidare perspektiv än bara som en fråga som gäller avslutad beskattning och rättskraftseffekten. Det väsentliga är i vilken mån propositionen uppfyller de allmänna kraven på likabehandling och en rationell användning av samhällets resurser. Dessutom är det klart att det måste finnas garantier för att kriterierna för ett gott skattesystem uppfylls, till exempel att beskattningen ska vara förutsebar.

Trots den kritik som framkommit anser utskottet att propositionen *främjar jämlik behandling av medborgarna*. Detta hänger framför allt samman med att den föreslagna nya utredningskyldigheten befriar skattemyndigheten från uppgiften att noga gå igenom varje deklaration och i stället ger myndigheten möjlighet att välja ut de fall som synas noggrannare. Det i sin tur innebär att *samma saker* i hela landet utreds och väljs ut enligt samordnade regler i hela landet.

Hittills har en jämlik beskattning vanligen bedömts enligt kriteriet om alla skattskyldiga behandlas på samma sätt i ett likadant enskilt fall. Däremot har man nästan inte alls beaktat om samma saker över huvud taget utreds i olika delar av landet. I många fall har den uppfattningen besannats att en sådan metod i många hänseenden inte har kunnat tillämpas till exempel på grund av varierande arbetsbelastning och resurstillgång. De skattskyldiga har därmed kunnat utsättas för utredningar av olika slag enbart på grund av att vissa delar av landet relativt sett har haft större eller mindre resurser än andra. Problemet har kommit extra bra fram i södra Finland där ruschen är stor. Denna ojämlikhetsaspekt har nästan inte alls kommit fram i den allmänna debatten eller till exempel vid utfrågningen av de sakkunniga. Detsamma gäller eventuella brister i rättssäkerheten.

Det är dessutom allmänt känt att den gällande bestämmelsen om utredningsskyldighet är föråldrad och opraktisk. Den har dock i stor utsträckning också en koppling till om det finns förutsättningar för skatterättelse eller inte. Ofta åsidosätts kravet på likabehandling av ett överdrivet skydd för enskilda skattebeslut med konstateranden som att "frågan har undersökts och anses vara utredd". Många gånger har detta lett till att fel i beskattningen inte har kunnat rättas till om de upptäcks först när beskattningen är slutförd och skattetagarens besvärstid har gått ut. Slumpen har således fått allt större betydelse för rättelse av skattebeslut. Det är inte bra vare sig för en jämlik behandling av de skattskyldiga eller för skattetagaren.

I principiellt hänseende är det således viktigt att ställa frågan i vilken omfattning det över hu-

vud taget går att rätta till ett uppenbart fel efter att beskattningen har avslutats. När det gäller enskilda skattskyldiga gäller frågan däremot hur omfattande deras behov av rättssäkerhet är när det finns ett fel i beskattningen som är till den skattskyldiges fördel. Andra skattskyldiga måste i vilket fall som helst betala skatt för likadana poster.

Regeringen föreslår en rättelsetid på ett år. Enligt utskottets uppfattning råder detta bot på bristerna i rättssäkerheten. En viktig aspekt för att acceptansen är att det de facto handlar om *ett fel*, inte om en fråga med flera tolkningar. Denna aspekt bör också tydligt komma fram i beskattningspraxis för att också de skattskyldiga ska kunna uppfatta reglerna som godtagbara.

Utskottet anser propositionen vara *rationell också med avseende på användningen av samhällets medel*. Som det sägs ovan är det uppenbart att den gällande bestämmelsen om utredningsskyldighet inte längre lever upp till de faktiska möjligheterna och behoven inom förvaltningen. Man behöver inte tänka på något annat än till exempel hur många skatteärenden som avgörs varje år: ungefär fem miljoner skattefall. Dessutom behöver inte alla fall utredas på samma sätt. Redan länge har rutinerna gått i den riktningen att klara fall kan behandlas effektivt på maskinell väg och resurserna i stället koncentreras på att undersöka väsentliga frågor. Nu skrivs detta också in på behörigt sätt i författningarna.

Propositionen stämmer också överens med skatteförvaltningens långsiktiga strategier och de anknytande allmänna riktlinjerna för utveckling av den offentliga förvaltningen. Samtidigt utgör processen den ena delen av det förfarande som tar sikte på att skatteförvaltningen ska bantas ner med cirka 1 300 årsverken fram till 2012. Därmed minskar antalet anställda från nuvarande 6 300 till 5 000. Det är alltså fråga om en stor omställning, och därför är det bra om effekterna kan förutses i god tid.

Riktlinjerna för utveckling av skatteförvaltningen tar också fasta på en rationell användning av samhällets resurser. Skatteförvaltningen hör till de samhällsfunktioner där mänskligt arbete i stor utsträckning kan ersättas med modern

datateknik och elektroniska arbetsmetoder utan att brukarnas rättssäkerhet, servicen eller några andra förmåner blir så mycket sämre.

Med hänvisning till synpunkterna ovan anser utskottet propositionen vara godtagbar och har ingenting att anmärka mot de flesta av förslagen. Grundlagsutskottet föreslår dock i sitt utlåtande vissa justeringar som påverkar lagstiftningsordningen.

Utlåtande från grundlagsutskottet

Enligt grundlagsutskottet kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men lagen om beskattningsförfarande bara om utskottets konstitutionella anmärkningar till 7 § 3 mom., 55 § 3 mom. och 63 § 3 mom. beaktas på behörigt sätt. De gäller räckvidden för Skattestyrelsens normgivningsbehörighet och möjligheten att rätta beskattningen till den skattskyldiges fördel i vissa fall, alltså om administrativ rättelse i prejudikatsintresse är tillåten eller inte.

I överensstämmelse med grundlagsutskottets ståndpunkt föreslår finansutskottet att bestämmelserna i lagen om beskattningsförfarande preciseras. Dessutom anser finansutskottet att också bemyndigandebestämmelserna i 7 § 6 mom. och i 10 § bör preciseras på det sätt som grundlagsutskottet föreslår. Ändringarna motiveras närmare i detaljmotiven.

Beskattningsprinciper

Grundlagsutskottet påpekar också att kraven på god förvaltning och den skattskyldiges rättssäkerhet inte får sättas på spel i den verksamhet av masskaraktär som beskattningen representerar. Dessa principer bör därför läggas till i 26 § 6 mom. som gäller allmänna principer för beskattningen. Enligt lagrummet ska skattemyndigheten pröva de inkomna uppgifterna och utredningarna på ett sätt som är motiverat med hänsyn till ärendets art och omfattning, lika bemötande av de skattskyldiga samt skattekontrollens behov.

Finansministeriet påpekar att den skattskyldiges rättssäkerhet och kravet på god förvaltning är allmänna förvaltningsprinciper och utan vida-

re också tillämpas inom beskattningen. De behöver därför inte skrivas in extra i 26 § 6 mom. Dessutom påpekar finansministeriet att bestämmelsen innehåller de allmänna principer som styr den exakthet med vilken ärenden utreds i samband med beskattningen. Ett tillägg till *bestämmelsen som lägger fast nivån på utredningen* kan medföra osäkerhet om vilken roll principerna spelar dels i bestämmelsen, dels i beskattningsförfarandet över lag.

Justitieministeriet anser de föreslagna ändringarna vara nödvändiga av de orsaker som uppges i propositionen. Ministeriet gör en mycket ingående bedömning av 26 § 6 mom. utan att komma med någon anmärkning mot bestämmelsen. Dessutom säger ministeriet explicit ut att de allmänna urvalskriterier som nämns i bestämmelsen är nödvändiga med avseende på den grundlagsfästa laglighetsprincipen, jämlikheten, rättssäkerheten och kraven på utformningen av skattelagar. Vidare anser justitieministeriet det godtagbart att det inte införs några ingående bestämmelser om de viktigaste urvalskriterierna vid beskattningen.

Av grundlagsutskottets utlåtande framgår det inte exakt vad som eftersträvas med tillägget om god förvaltning och den skattskyldiges rättssäkerhet. Det är oklart om kravet hänför sig till utredningsskyldigheten som det egentligen handlar om i 26 § 6 mom. eller till de allmänna beskattningsprinciperna som det föreskrivs närmare om i 26 § 1—5 mom. och på andra ställen i lagen om beskattningsförfarande.

Utskottet menar att tillägget ställer till med problem i båda fallen. Om det kombineras med utredningsskyldigheten är det helt öppet vilket sambandet är mellan tillägget och de övriga urvalskriterierna. Det skulle i vilket fall som helst vara avgörande för till exempel med hur stor framgång de skattskyldiga kan åberopa lagrummet till sin egen fördel. Som allmän rättsprincip ingår tillägget redan nu i grundlagen. Dessutom ingår bestämmelser om olika dimensioner av den skattskyldiges rättssäkerhet redan nu i 1—5 mom. i samma paragraf, till exempel kravet på jämlikt bemötande, principen att gynna den skattskyldige, skydd för berättigade förvänt-

ningar och skyldighet att höra och rådgöra med den skattskyldige. Också i detta fall är det öppet vad som är syftet med tillägget i procedurhänseende.

I rättslitteraturen har det ansetts att garantier för god förvaltning i första hand kan uppfattas som krav på en effektiv tjänsteutövning i enlighet med serviceprincipen. I god förvaltning ingår också en ambition att tillämpa en flexibel och interaktiv förvaltningspraxis. Detta har ansetts innebära bland annat att brukarnas behov måste beaktas i tillräckligt stor omfattning när myndigheterna ordnar sina tjänster¹. Också denna aspekt har enligt utskottet beaktats på behörigt sätt till exempel i lagen om skatteförvaltningen, där det sägs att Skattestyrelsen ska främja en viktig och enhetlig beskattning och utveckla skatteförvaltningens serviceförmåga. Ett tillägg vore således inte motiverat heller i detta hänseende.

Finansutskottet omfattar finansministeriets och justitieministeriets uppfattning och anser dessutom med hänvisning till synpunkterna ovan att det tillägg som grundlagsutskottet föreslår inte är befogat.

Övriga frågor av betydelse

Rättelse av beskattningen till den skattskyldigas nackdel

Som det sägs ovan är kanske den viktigaste reformen att beskattningen kan rättas till den skattskyldiges nackdel. Ett fel i beskattningsbeslutet ska kunna rättas inom ett år från ingången av året efter det då beskattningen av den skattskyldige slutförts. Den enda begränsningen är att frågan inte får lämna rum för tolkning eller vara oklar. Omvänt innebär detta att *bara tydliga fel* får rättas till den skattskyldiges nackdel inom ett år från ingången av året efter det då beskattningen har slutförts. — Rättelse till den skattskyldiges

¹ Matti Myrsky — Esko Linnakangas, Verotusmenettely ja muutoksenhaku, 4:e reviderade utgåvan, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2004.

fördel kan göras inom en tidsperiod av fem år, precis som enligt gällande lag.

Bestämmelsen utvidgar både i sak och tidsmässigt möjligheterna att rätta till fel efter att beskattningen har slutförts. Det ska inte spela någon roll vilken typ av fel det gäller eller vem som har gjort sig skyldig till felet. Beskattningsrätten ska således inte längre hindras av till exempel om skattemyndigheten har utrett frågan eller om myndigheten ska anses ha utrett frågan vid den normala beskattningen. På grund av utredningsskyldigheten har bestämmelsen ett samband med 26 § 6 mom. i den föreslagna lagen om ändring av lagen om beskattningsförfarande.

Ovan anser utskottet att förslaget medverkar till större jämlikhet i behandlingen av de skattskyldiga och därmed är befogat med avseende på bestämmelserna om jämlik behandling i grundlagen. I och med att rättelse bara ska gälla tydliga fel kan bestämmelsen anses vara godtagbar också i enskilda fall. Den springande punkten är att berättelserna också på det praktiska planet ska ligga i linje med lagstiftarens syfte. I det hänseendet kommer Skattestyrelsens styrning och övervakning av likabehandlingen att vara av avgörande betydelse.

Enligt utskottet är det inte motiverat att bestämmelserna om utredningsskyldighet och rättelse av beskattningen är olika för fysiska personer och företag. Detta har föreslagits i en del expertutlåtanden. En avgränsning av utredningsskyldigheten behövs både i företagsbeskattningen och i personbeskattningen. Dessutom finns det en hel del beröringspunkter mellan beskattningen av företag och beskattningen av fysiska personer. Därför skulle olika rättelsemöjligheter vara inkonsekventa och kanske till och med ge ett oskäligt slutresultat. Med hänvisning till detta anser utskottet bestämmelserna vara motiverade också i fråga om företag.

En upplösning av kopplingen mellan utredningsskyldigheten och de formella kraven på rättelse förtydligar avsevärt också de förutsättningar på vilka beskattningen kan rättas till den skattskyldiges nackdel inom fem år. Kravet på ett samband mellan orsak och verkan är problematiskt och tas således inte in i författningarna.

Det enda som är avgörande är att den skattskyldige helt eller delvis är obeskattad på grund av sin egen försummelse. Utskottet anser förslagen vara motiverade och lyckade i detta hänseende.

Utskottet tillstyrker också de nya formuleringarna. Uttrycken "skatterättelse till den skattskyldiges nackdel" och "efterbeskattning" i den gällande lagen ersätts med "rättelse av beskattningen". Dessutom ska bestämmelserna ingå i en och samma paragraf. Detta ger större begreppsmässig sammanhållning och förtydligar fenomenen på författningsnivå. Nackdelen av att de gamla begreppen åtminstone tills vidare finns kvar i annan lagstiftning är liten om man ser till hur stor roll inkomstbeskattningen spelar.

När skattetagarna får överklaga

Skattetagarna föreslås få längre tidsfrist för rättelseyrkande och besvär. Tiden föreslås bli förlängd från nuvarande åtta månader till ett år. Dessutom ska tiden börja räknas från ingången av året efter det då beskattningen har slutförts, det vill säga från och med samma tidpunkt som nu gäller för skattskyldiga.

Förslaget har ansetts vara problematiskt, inte minst med avseende på företaget. Säkra besked om det slutliga beskattningsbeslutet för ett skatteår kommer först i början av det tredje året efter skatteåret. Om räkenskapsperioden inte är lika med kalenderåret är den längsta besvärstiden för skattetagaren 23 månader. Detta har ansetts skapa oskäligt stor osäkerhet kring beskattningsbeslutets slutgiltighet.

I propositionen anför regeringen goda skäl för att förlänga tidsfristen. Den nuvarande fristen på åtta månader tar slut under den pågående beskattningsperioden för fysiska personer och ett flertal företag. När myndigheterna bara har hunnit handlägga en del av deklarationerna vid det laget är det alltför mycket beroende på slumpen vems beskattning som rättas eller vem som får överklaga. Situationen förbättras avsevärt av förslaget eftersom man hinner gå igenom hela beskattningscykeln innan tidsfristen går ut. Därmed har skattetagarens ombud möjligheter att få information om eventuella fel enligt lika villkor för alla skattskyldiga.

Utskottet anser alltså att propositionen också i detta hänseende genererar större jämlikhet mellan de skattskyldiga. Också när det gäller skattetagarna ökar jämlikheten. Dessutom är överklagandetiden densamma som för rättelse av fel i beskattningen, ett år, och också i det hänseendet konsekvent. Vidare räknas tidsfristerna för myndighetsinitierade rättelser till den skattskyldiges nackdel redan nu enligt gällande lag från ingången av året efter det då beskattningen slutförts, och inte från och med att beskattningen slutförts.

Företagens behov att få tillräcklig säkerhet om utfallet av beskattningen kan åtminstone i någon mån underlättas med hjälp av adekvat styrning och i förekommande fall också med hjälp av förhandsbesked och förhandsbeslut. Det är av stor betydelse att bestämmelsen om skydd för berättigade förväntningar och principen om att gynna den skattskyldige beaktas i tillämpningen av lagen på behörigt sätt. Också i det hänseendet spelar Skattestyrelsens styrning en viktig roll.

Räntepåföljder

De gällande bestämmelserna föreslås bli ändrade bland annat så att räntan på kvarskatt räknas från och med den 1 februari i stället för från och med den 1 april. Ändringen inverkar också på tidpunkten för betalningen av komplettering till förskott. Samtidigt ska beskattningen och räntebereäkningen i större omfattning beakta om kompletteringar till förskott betalas för sent och kvarskatt betalas i förtid.

Vid utfrågningen av de sakkunniga framkom en del kritik mot tidigareläggningen för beräkning av ränta på kvarskatt. Dessutom har det föreslagits att ränta på kvarskatt respektive samfundsränta inte ska tas ut när beskattningen rättas till den skattskyldiges nackdel av orsaker som inte beror på den skattskyldige eller när beskattningen ändras till den skattskyldiges nackdel på grund av ett rättelseyrkande från skatteombudet.

Utskottet anser det befogat att tidigarelägga tiden för beräkning av ränta eftersom det därmed går att tidigarelägga skatteintaget efter att beskattningsåret har avslutats. Den föreslagna

tidpunkten passar också väl in i tidsschemat för det nya deklarationsförfarandet. Då kan komplettering till förskott som betalas in inom januari tas med på den förfyllda deklarationen.

De skattskyldiga drabbas mindre eftersom 20 euro eller ännu lägre räntor med stöd av den gällande lagen alltid dras av på kvarskatteräntan. Därför måste kvarskatteränta relativt sällan betalas, med den nuvarande räntenivån vid den ordinarie beskattningen när kvarskatten uppgår till cirka 4 700 euro eller mer. Ändringen gäller också återbäringsränta och är därmed gynnsam för den skattskyldige när beskattningen utmynnar i återbäring.

Vidare anser utskottet att det inte finns någon anledning att slopa räntan helt och hållet när beskattningen rättas till den skattskyldiges nackdel i andra fall än när deklarationsskyldigheten har försummats. Den som på felaktiga grunder innehar penningmedel bör alltid vara skyldig att betala ränta, också enligt den föreslagna låga räntenivån. I dagsläget skulle räntan till exempel ligga på 0,5 procent. Det är praktiskt taget lika mycket som insättningsräntan.

Sammanfattning

Enligt utskottet bygger propositionen på motiverade och godtagbara utgångspunkter. Det nya deklarationsförfarandet stämmer överens med internationell praxis och liknar i långa stycken den svenska modellen. Den största skillnaden är antagligen att man i Finland i motsats till i Sverige inte behöver skicka tillbaka deklarationen. Det är ett motiverat förslag om man ser till erfarenheterna från förfarandet med skatteförslag. Dessutom ligger förslaget i linje med målet att förvaltningens resurser ska användas på ett rationellt sätt.

Enligt utskottet är det också motiverat att verifierationer bara behöver visas upp på uppmaning. Det är en nödvändighet redan med tanke på en vidareutveckling av de elektroniska förfarandena. De anknytande riskerna med ogrundade förluster av skatteinkomster kan dessutom vägas in genom att de fall som utreds väljs ut noggrant och genom aktiv bevakning av hur dekla-

rationsskyldigheten utfaller, till exempel med systematiska årliga sampel, vilket också ingår i planerna.

Förslagen till mer omfattande rättelse av beskattningen till den skattskyldiges nackdel och den anknyttande nya bestämmelsen om utredningsskyldighet stämmer överens med internationell praxis och ökar likabehandlingen på det sätt som beskrivs ovan. Också dessa bestämmelser kan alltså godtas i den form som regeringen föreslår.

Utskottet är medvetet om att rättvisare bestämmelser är av lika avgörande betydelse som korrekt tillämpning. Det måste gå att garantera den skattskyldiges rättssäkerhet och god förvaltning också på det praktiska planet. Pressen kommer från två håll. Å ena sidan har vi de skattskyldigas berättigade förväntningar på att bli beskattade på lika grunder och få information om sin beskattning tillräckligt snabbt och pålitligt, å andra sidan måste man kunna vara säker på att reformen inte leder till ogrundade förluster av skatteinkomster. Följaktligen ställer reformen stora krav på skatteförvaltningen sett både ur de skattskyldigas och ur skattetagarnas perspektiv. Därför är det extra viktigt att reformen följs upp.

Vidare är det enligt utskottet angeläget att de skattskyldiga får tydlig och lättförståelig information om reformen. Det är viktigt att de skattskyldiga är medvetna om sina rättigheter och skyldigheter och känner till påföljderna, till exempel sanktionerna vid försummelse. Extra viktigt är det att gå ut med det tydliga budskapet att beskattningen fortfarande bygger på att den skattskyldige *självman* gör en deklaration och att skattemyndigheten fortfarande är *skyldig att göra utredningar*, en skyldighet som kommer att tillämpas systematiskt och effektivt med hjälp av datateknik. En långtgående automatisering av beskattningen *betyder alltså inte* samma sak som självbeskattning, vilket är viktigt att framhålla med avseende på en ansvarsfull skattemiljö.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av lagen om beskattningsförfarande

7 § 3 mom.

En skattskyldig som bedriver näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk är skyldig att återsända skattedeklarationen om inte Skattestyrelsen bestämmer något annat.

Grundlagsutskottet anser att bestämmelsen ger myndigheterna obegränsad befogenhet att meddela föreskrifter som avviker från lagen. På den aktuella punkten kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning bara förutsatt att bemyndigandet preciseras med bestämmelser som begränsar eller styr normgivningsbemyndigandet. Preciseringarna kan till exempel gälla i vilket syfte eller för vilka situationer en myndighet har rätt att föreskriva något annat än det som sägs i momentet.

Enligt motiven till propositionen är syftet med förslaget att Skattestyrelsen ska kunna begränsa skyldigheten att återsända deklarationen till att bara gälla deklarationer inom näringsverksamhet eller jordbruk. Däremot behöver inte en förfylld deklaration med uppgifter om annan verksamhet (personlig inkomstkälla) återsändas om de förtryckta uppgifterna måste ändras.

Enligt finansministeriets utlåtande kan bemyndigandebestämmelsen strykas helt och hållet om det av bestämmelsen direkt framgår att den som bedriver näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk är skyldig att deklarerat.

Utskottet föreslår att bestämmelsen preciseras med att en skattedeklaration alltid måste lämnas in för näringsverksamhet och jordbruk. Dessutom ska en skattskyldig som bedriver skogsbruk lämna en skattedeklaration för skogsbruket. Skogsbruk ska dock inte behöva deklarerat om den skattskyldige under skatteåret inte har haft några inkomster av eller avdrag för skogsbruket eller andra liknande uppgifter som påverkar beskattningen.

7 § 6 mom.

Enligt propositionen skall den skattskyldige för beskattningen lämna in också andra deklARATIONER än de som nämns i paragrafen enligt vad som Skattestyrelsen bestämmer.

Grundlagsutskottet påpekar att bestämmelsen förefaller att innebära en öppen fullmakt för myndigheten att utvidga den skattskyldiges deklARATIONSSKYLDIGHET enligt 7 § 1 mom. i lagförslaget. Enligt utskottet kan det dock bara handla om att myndigheten är behörig att meddela mer ingående föreskrifter än de som ingår i 7 § 1 mom. Bemyndigandet bör formuleras om i enlighet med detta.

Enligt propositionen avses med andra deklARATIONER än skattedeklARATIONER först och främst anmälningar om att den skattskyldiges räkenskapsperiod har ändrats och bostads- och fastighetsaktiebolagsanmälningar om grunderna för beskattningsvärdet på lägenheter samt ändringar i fastigheterna eller byggnaderna.

Enligt finansministeriet kan 7 § 6 mom. preciseras med att Skattestyrelsens befogenhet att meddela föreskrifter bara gäller de uppgifter som avses i 7 § 1 mom. Dessutom kunde själva bemyndigandet preciseras med att Skattestyrelsen meddelar närmare föreskrifter om när och hur deklARATIONERNA ska lämnas in och om förfarandet i övrigt.

Utskottet föreslår att reglerna preciseras på det sätt som finansministeriet föreslår.

10 §

I 10 § föreskrivs om innehållet i en skattedeklARATION eller en annan deklARATION. I en skattedeklARATION och i en bilaga till den eller i en annan deklARATION ska den skattskyldige uppge den skattepliktiga inkomsten och förmögenheten samt avdrag som ska göras på dem. Dessutom ska övriga uppgifter och utredningar lämnas enligt vad som Skattestyrelsen bestämmer, om de är nödvändiga för beskattningen.

Enligt grundlagsutskottet är bemyndigandebestämmelsen också i det här fallet alltför öppen, precis som i 7 § 6 mom. ovan. Men det kan således bara handla om myndighetens befogen-

het att meddela föreskrifter som är mer ingående än lagbestämmelserna.

I ett yttrande anser finansministeriet att Skattestyrelsens befogenhet att meddela föreskrifter kan begränsas till uppgifter som gäller de omständigheter som nämns i 7 § 1 mom.

Finansministeriet föreslår att bestämmelsen preciseras med att de uppgifter och utredningar som avses i 7 § 1 mom. ska anges i en skattedeklARATION och i bilagor till den eller i en annan deklARATION. Bemyndigandet preciseras med att Skattestyrelsen meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter och vilken information som ska lämnas och på vilket sätt. Dessutom sägs det ut att inga verifikationer behöver bifogas skattedeklARATIONEN om inte Skattestyrelsen bestämmer något annat av orsaker som hänför sig till skattekontrollen.

13 § 4 mom.

Grundlagsutskottet påpekar att bemyndigandena i 7 § 6 mom., 10 § och 13 § 4 mom. överlappar varandra. Regleringen bör dessutom förbättras med en tillräckligt tydlig bestämmelse om grunderna för den skattskyldiges skyldighet att deklARERAR och lämna upplysningar inklusive ett kompletterande bemyndigande om Skattestyrelsens behörighet att utfärda mer ingående föreskrifter.

I 7 § ingår bestämmelser om en allmän skyldighet att lämna skattedeklARATION eller någon annan deklARATION. I 10 § preciseras det vilka uppgifter som ska lämnas i skattedeklARATIONEN. Vidare gäller 1 § uteslutande bokförings- och anteckningsskyldiga. Bestämmelserna har således olika syften. Ovan föreslår utskottet dessutom preciseringar i bemyndigandebestämmelserna i 7 § 6 mom. och 10 §. På dessa grunder anser utskottet att bemyndigandebestämmelserna inte överlappar varandra. De behöver följaktligen inte ändras.

Enligt utskottet är det inte motiverat att, som det föreslås i reformen, olika typer av bemyndiganden för Skattestyrelsen skrivs in i en och samma bestämmelse. Den föreslagna regleringen följer den gällande lagsystematiken och är tydlig. På grund av de många olika behoven av

regleringar ingår det bemyndigandebestämmelser på flera andra ställen i lagen om beskattningsförfarande. En enda övergripande bestämmelse måste med nödvändighet behandla flera olika typer av situationer och kan bli svårförståelig för de skattskyldiga. Det kan därför vara tydligare och bättre också med avseende på de skattskyldiga att befogenheterna för Skattestyrelsen strös ut över flera bestämmelser.

55 § 3 mom. och 63 § 3 mom.

Bestämmelserna innefattar ett förslag till administrativ rättelse på grundval av prejudikat. Rättelse ska kunna göras i de situationer som närmare anges i bestämmelserna och uteslutande till den skattskyldiges fördel, aldrig till dennes nackdel. Tanken har varit att möjliggöra en lätt och snabb rättelse av beskattningen till flera skattskyldigas fördel när högsta förvaltningsdomstolen genom förhandsbeslut har avgjort en rättsfråga som påverkar beskattningen på ett annat sätt än i en lägre rättsinstans.

Grundlagsutskottet anser att 55 § 3 mom. som gäller administrativ rättelse utifrån prejudikat och det anknytande 63 § 3 mom. måste strykas för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. I sista hand handlar det om begränsningar i maktens tredelning och domstolarnas oberoende. Målen är i och för sig motiverade, men de bör eftersträvas genom en översyn av bestämmelserna om extra rättelseyrkande, anser grundlagsutskottet. Förvaltningsdomstolen kan till exempel återta sitt lagakraftvunna beslut i en likartad fråga och avgöra saken på nytt. Den springande punkten är i vilket fall som helst att beslutet om en ändring fattas av en domstol, inte av en förvaltningsmyndighet.

Med hänvisning till grundlagsutskottets ståndpunkt föreslår finansutskottet att 55 § 3 mom. som gäller administrativ rättelse på grundval av prejudikat och det anknytande 63 § 3 mom. stryks i förslaget. Då blir det en senare fråga hur de fall som ingår i de föreslagna bestämmelserna ska hanteras internt vid domstolarna.

58 §

Paragrafen föreskriver om befrielse från efterbeskattning och skatterättelse. Av misstag har begreppsapparaten inte ändrats enligt den nya terminologin.

Utskottet föreslår att begreppen ändras i bestämmelsen i enlighet med de övriga normerna för skatterättelse. Följaktligen behöver skatterättelse inte verkställas till den skattskyldiges nackdel om den inkomst eller förmögenhet som inte har beskattats är obetydlig och om inte kraven på jämlikhet vid beskattningen eller någon annan orsak kräver skatterättelse.

Ikraftträdandebestämmelsen

Finansministeriet har föreslagit att ikraftträdandebestämmelsen kompletteras med ett moment om tillämpningstidpunkten till den del som bestämmelserna ska tillämpas vid fastighetsbeskattningen. Syftet är att de föreslagna ändringarna ska börja tillämpas samtidigt inom fastighetsbeskattningen och beskattningen enligt lagen om beskattningsförfarande.

Fastighetsbeskattningen och beskattningen enligt lagen om beskattningsförfarande verkställs vid olika tidpunkter. I fastighetsbeskattningen verkställs beskattningen för det pågående kalenderåret, medan beskattningen enligt lagen om beskattningsförfarande samtidigt verkställer beskattningen för kalenderåret innan. Utskottet föreslår att ikraftträdandebestämmelsen kompletteras med att de ändrade bestämmelserna i lagen om beskattningsförfarande tillämpas vid fastighetsbeskattningen ett år senare än vid beskattningen enligt lagen om beskattningsförfarande.

5. Lag om ändring av mervärdesskattelagen

183 § 5 mom. och 187 § 2 mom.

Bestämmelserna föreskriver om skattetillägg i vissa situationer och ränta på skatt som återbärs. Bestämmelserna hänvisar till 27 b § i lagen om skatteuppbörd (611/1978), men den nya lagen om skatteuppbörd (609/2005) är från den 5 augusti 2005. Utskottet föreslår att hänvisningarna

ändras till hänvisningar till 22 § i den nya lagen om skatteuppbörd. Ändringen påverkar inte själva innebörden i bestämmelserna.

9. Lag om ändring av fastighetsskattelagen

Ikraftträdandebestämmelsen

Det framgår inte exakt av lagförslaget hur den behöriga förvaltningsdomstolen ska bestämmas beträffande fastighetsbeskattningen för 2005 och 2006 när beskattningen gäller personer i registrerade partnerskap som bor i olika kommuner. Enligt den gällande lagen är det mannens hemort som är avgörande för vad som är behörig förvaltningsdomstol.

I 26 § ingår visserligen en bestämmelse om behörig förvaltningsdomstol när makarna bor i olika hemkommuner. På grundval av hänvisningsbestämmelsen är den förvaltningsdomstol till vars domkrets den äldste personens hemkom-

mun hör behörig förvaltningsdomstol. Om personerna är lika gamla är specificeringsnumret på personbeteckningen utslagsgivande. Bestämmelsen föreslås bli tillämpad först på fastighetsbeskattningen för 2007. Därför föreslår utskottet att ikraftträdandebestämmelsen får ett nytt moment som innebär att 26 § delvis kommer att tillämpas på besvär som anförs direkt efter ikraftträdandet, om den som överklagar är en person som lever i registrerat partnerskap.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår finansutskottet

att lagförslagen 2—4 och 6—8 godkänns utan ändringar och

att lagförslagen 1, 5 och 9 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1558/1995) 13 § 2 mom., *ändras* 7 §, 8 § 1 mom., 10—12 §, 13 § 4 mom., 16 § 3 mom., 18 § 4 mom., rubriken 26 § och 26 § 3 och 5 mom., 30 §, 32 § 3 mom., 34 § 3 mom., 34 a §, 44 § 1 och 2 mom., rubriken för 51 § och 51 § 1 mom., 55—59 §, 64 § 1 mom., 67 §, 77 § 1—3 mom. och 78 §,

av dem 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1122/1996 och 505/1998, 8 § 1 mom., 11 och 59 §, 64 § 1 mom. och 67 § sådana de lyder i sistnämnda lag, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 505/1998, 16 § 3 mom. sådant det lyder i lag 775/2004, 26 § 3 mom. och 57 a § sådana de lyder i lag 477/1998, 26 § 5 mom. och 51 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1067/2003, 32 § 3 mom. sådant det lyder i lag 907/2001, 34 a § sådan den lyder i nämnda lag 1122/1996 och 56 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 477/1998, samt

fogas till lagen en ny 11 a §, till 26 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 946/1998 och i nämnda lagar 477/1998 och 1067/2003, ett nytt 6 mom., (*utesl.*) till 75 § sådan den lyder i nämnda lag 505/1998, ett nytt 3 mom., till 77 § ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 och 6 mom. blir 6 och 7 mom., samt till lagen en ny 93 a §, i stället för den 93 a § som upphävts genom lag 1346/1999 som följer:

7 §

Skyldighet att lämna in skattedeklaration eller annan deklaration

(1 och 2 mom. som i RP)

Den skattskyldige skall granska uppgifterna i den förhandsifyllda skattedeklarationen. Om uppgifterna är bristfälliga eller felaktiga, är den skattskyldige förpliktad att rätta och komplettera uppgifterna samt att återsända skattedeklarationen. Om uppgifterna är riktiga och den skattskyldige inte har några andra skattepliktiga inkomster, avdrag, tillgångar, skulder eller några andra uppgifter eller yrkanden som påverkar beskattningen, återsänds inte skattedeklarationen, om skattemyndigheten inte kräver det särskilt. *För näringsverksamhet och jordbruk skall dock en skattedeklaration alltid lämnas in. Den som bedriver skogsbruk skall lämna en skattedeklaration för skogsbruket. Ingen skattedeklaration behöver dock lämnas in för skogsbruk, om den skattskyldige under skatteåret inte har inkomst av eller avdrag för skogsbruket eller andra uppgifter som påverkar beskattningen.*

(4 och 5 mom. som i RP)

Den skattskyldige skall för beskattningen utom skattedeklarationen också lämna in andra deklarationer som rör uppgifter som avses i 1 mom. Skattestyrelsen utfärdar närmare föreskrifter om när och hur deklarationerna skall lämnas in samt om deklaraionsförfarandet i övrigt.

8 §
(Som i RP)

10 §

Innehållet i en skattedeklaration eller annan deklaration

De uppgifter som avses i 7 § 1 mom. och information om dem skall lämnas i en skattedeklaration och dess bilaga eller i en annan deklaration. Skattestyrelsen utfärdar närmare föreskrifter om vilka uppgifter och vilken information som skall lämnas och på vilket sätt de skall läm-

nas. Till skattedeklarationen fogas inga verifierationer, om Skattestyrelsen inte bestämmer något annat av orsaker som hänför sig till skattekontrollen.

11—13, 16, 18, 26, 30, 32, 34, 34 a, 44 och 51 §
(Som i RP)

55 §

Rättelse av beskattningen till den skattskyldiges fördel

(1 och 2 mom. som i RP)

Beskattningen kan inte rättas, om ärendet har avgjorts genom beslut på besvär. (*Utesl.*)

56, 57 och 57a §
(Som i RP)

58 §

Befrielse från rättelse av beskattningen

*Rättelse av beskattningen till den skattskyldiges nackdel behöver inte verkställas om den inkomst eller förmögenhet som inte beskattas är obetydlig och om inte kravet på jämlikhet vid beskattningen eller någon annan orsak kräver att (*utesl.*) beskattningen rättas.*

59 §
(Som i RP)

63 §

(*Utesl.*)

64, 67, 75, 77, 78 och 93 a §
(Som i RP)

(1—5 mom. som i RP)

De bestämmelser i lagen om beskattningsförfarande som tillämpas första gången vid beskattningen för 2005 och som också skall tillämpas vid fastighetsbeskattningen tillämpas första gången på fastighetsbeskattningen för 2006. De

bestämmelser i lagen om beskattningsförfarande som tillämpas första gången vid beskattningen för 2006 och som också skall tillämpas vid

fastighetsbeskattningen tillämpas första gången på fastighetsbeskattningen för 2007. (Nytt)

5.

Lag

om ändring av mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) 165 § 3 mom., 183 § 5 mom. och 187 § 2 mom.,

av dem 165 § 3 mom. sådant det lyder i lag 971/2002 och 183 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1767/1995, och

fogas till 165 § sådan den lyder i lag 1486/1994 och i nämnda lag 971/2002, ett nytt 4 mom., till 178 §, sådan den lyder i nämnda lag 1486/1994 och i lag 1265/1997, ett nytt 4 mom., till 179 §, i stället för det 3 mom. som upphävts genom lag 1072/2003, ett nytt 3 mom. och till lagen, i stället för den 220 § som upphävts genom lag 649/1995, en ny 220 § som följer:

165, 178 och 179 §
(Som i RP)

183 §

Om skatten har bestämts på grund av besvär som anförts på statens vägnar eller skall till staten indrivas skatt som den skattskyldige redan har betalt men som har återburits till honom, är skattetillägget lika stort som den ränta som nämns i 22 § i lagen om skatteuppbörd (609/2005).

187 §

På skatt som skall återbäras betalas ränta enligt 22 § i lagen om skatteuppbörd. Räntan löper från utgången av den andra kalendermånaden efter räkenskapsperioden eller, då det är fråga om skatt som den skattskyldige har betalt först efter nämnda tidpunkt, från betalningsdagen.

220 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

9.

Lag**om ändring av fastighetsskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fastighetsskattelagen av den 20 juli 1992 (654/1992) 24 och 25 § samt 26 § 1 och 3 mom.,
 sådana de lyder 24 § delvis ändrad i lag 1069/2003, 25 § delvis ändrad i lag 1560/1995 och 26 § 1
 och 3 mom. i lag 506/1998, som följer:

24—26 §
 (Som i RP)

*Lagens 26 § tillämpas dock första gången på
 besvär som anförs efter att lagen har trätt i kraft,
 när den som överklagar är en person som lever i
 registrerat partnerskap. (Nytt)*

(1 och 2 mom. som i RP)

Helsingfors den 11 november 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Olavi Ala-Nissilä /cent
 vordf. Matti Ahde /sd
 medl. Christina Gestrin /sv
 Jyri Häkämies /saml
 Kyösti Karjula /cent
 Pekka Kuosmanen /saml
 Reijo Laitinen /sd (delvis)
 Maija-Liisa Lindqvist /cent (delvis)
 Mika Lintilä /cent (delvis)
 Pirkko Peltomo /sd
 Iivo Polvi /vänst
 Virpa Puisto /sd
 Matti Saarinen /sd (delvis)

Kimmo Sasi /saml (delvis)
 Kari Uotila /vänst (delvis)
 Jukka Vihriälä /cent
 ers. Janina Andersson /gröna
 Arto Bryggare /sd (delvis)
 Bjarne Kallis /kd
 Esko Kiviranta /cent
 Mikko Kuoppa /vänst (delvis)
 Eero Lämsä /cent
 Maija Perho /saml (delvis)
 Aulis Ranta-Muotio /cent (delvis)
 Sari Sarkomaa /saml.

Sekreterare i delegationen var

utskottsråd Maarit Pekkanen.

RESERVATION 1

*Motivering**Principer vid beskattning*

Som det framgår av finansutskottets betänkande har grundlagsutskottet i sitt betänkande fäst uppmärksamheten vid den skattskyldiges rättsskydd och kravet på god förvaltning. Såväl grundlagsutskottet som experter understryker att man inte ens i en masshantering som beskattningen får äventyra kraven på god förvaltning eller de skattskyldigas rättsskydd. Grundlagsutskottet föreslår följaktligen att den skattskyldiges rättsskydd och kravet på god förvaltning ska fogas till förteckningen över de allmänna principerna för beskattning i 26 §. Finansutskottet har viftat undan grundlagsutskottets förslag som obefogat. Saken kan korrigeras genom att kraven skrivs in i 26 § 1 mom. i den gällande lagen.

Förskott som räknas till godo vid beskattningen

Enligt 34 § i propositionen kan komplettering av förskott betalas räntefritt i januari året efter skatteåret. Den skattskyldiga får emellertid den förtryckta skattedeklarationen först i april och kan helt enkelt inte veta hur beskattningen för det föregående året utfallit när betalningen ännu får göras räntefritt. Med hänsyn till detta är tidsfristen för räntefri betalning oskäligt kort. Kompletteringen av förskott har hittills kunnat betalas ännu i mars. Så bör det också vara framöver. Därför föreslår vi att 34 § i lagen om beskattningsförfarande sådan den lyder i propositionen ändras och att följdändringar görs i propositionens 44 §.

Överklagandetiden för skattetagarna

Regeringen föreslår att skattetagarnas överklagandetid förlängs från åtta månader till ett år.

Samtidigt ändras sättet att räkna ut tidsfristen så att den börjar löpa från ingången av året efter det beskattningen slutförts. I dagsläget är tiden åtta månader räknat från det beskattningen slutfördes. Om exempelvis ett aktiebolags räkenskapsperiod upphör den 31 mars 2005 blir beskattningen klar efter tio månader, dvs. den 31 januari 2006. Skatteombudets besvärstid skulle då enligt propositionen löpa ända till och med den 31 december 2007. Den föreslagna ändringen skulle alltså ge skatteombudet en besvärstid på upp till 23 månader i beskattningen av samfund och samfälliga förmåner. En så lång överklagandetid gör att den skattskyldige oskäligt får leva i ovisshet om skattebeslutets varaktighet.

Finansutskottet har tagit upp problemet i sitt betänkande. I betänkandet konstateras helt befoget att företagen behöver få leva i visshet om beskattningsresultatet. Frågan togs upp också av många av de utfrågade experterna. Trots det föreslår utskottet ingen ändring i propositionen på denna punkt. Experter har framhållit att 64 § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarande bör förbli oförändrat. Med hänsyn till att efterbeskattningsmöjligheten står till förfogande, räcker det med en åtta månaders tidsfrist, räknat från det beskattningen slutförts, för att tillvarata skattetagarnas intressen.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslag 2—9 godkänns enligt utskottets betänkande och

att lagförslag 1 godkänns enligt utskottets betänkande men 26 § 1 mom., 34 § 3 mom., 44 § och 64 § med följande ändringar:

*Reservationens ändringsförslag***1.****Lag****om ändring av lagen om beskattningsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1558/1995) 13 § 2 mom., *ändras* 7 §, 8 § 1 mom., 10—12 §, 13 § 4 mom., 16 § 3 mom., 18 § 4 mom., rubriken för 26 § och 26 § 1, 3 och 5 mom., 30 §, 32 § 3 mom., 34 § 3 mom., 34 a §, 44 § 1 och 2 mom., rubriken för 51 § och 51 § 1 mom., 55—59 §, 64 § 1 mom., 67 §, 77 § 1—3 mom. och 78 §,

av dem 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1122/1996 och 505/1998, 8 § 1 mom., 11 och 59 §, 64 § 1 mom. och 67 § sådana de lyder i sistnämnda lag, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 505/1998, 16 § 3 mom. sådant det lyder i lag 775/2004, 26 § 3 mom. och 57 a § sådana de lyder i lag 477/1998, 26 § 5 mom. och 51 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1067/2003, 32 § 3 mom. sådant det lyder i lag 907/2001, 34 a § sådan den lyder i nämnda lag 1122/1996 och 56 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 477/1998, samt

fogas till lagen en ny 11 a §, till 26 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 946/1998 och i nämnda lagar 477/1998 och 1067/2003, ett nytt 6 mom., till 75 § sådan den lyder i nämnda lag 505/1998, ett nytt 3 mom., till 77 § ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 och 6 mom. blir 6 och 7 mom., samt till lagen en ny 93 a § i stället för den 93 a § som upphävts genom lag 1346/1999, som följer:

26 §

Allmänna principer som skall iakttas vid beskattningen

I beskattningsförfarandet och i andra åtgärder i samband med beskattningen skall kravet på god förvaltning iakttas samt kravet på den skattskyldigas rättsskydd och skattetagarnas och den skattskyldiges intressen beaktas på lika grunder. (Nytt)

(3, 5 och 6 mom. som i FiUB)

34 §

Förskott som räknas till godo vid beskattningen

Komplettering av förskott räknas till godo för skatteårets skatter, om kompletteringen har betalats senast *tre månader* innan beskattningen av den skattskyldige slutförts. Kompletteringen

skall i första hand användas till skatteårets obetalda förskott jämte förseningsräntor.

44 §

Uträkning av kvarskatteårets ränta och återbäringens ränta

Ränta räknas ut från den 1 *april* året efter skatteåret till förfallodagen för den första kvarskatteårets ränta eller till utgången av månaden före den då förskottsåterbäringen skall ske.

Om den skattskyldige betalar förskott eller komplettering av förskott efter den 31 *mars* året efter skatteåret, räknas ränta från dagen efter den då förskottet eller kompletteringen betalats till den dag som avses i 1 mom., så att betalt förskott eller betald komplettering beaktas. För tiden före betalningen av förskott eller komplettering räknas ränta enligt 1 mom. till den dag då förskottet eller kompletteringen betalats. Med komplettering av förskott jämföras ett belopp

som betalats som kvars katt och som den skattskyldige betalar senast en månad innan beskattningen av den skattskyldige slutförs.

— — — — —

64 §

Tidsfristen för rättelseyrkande

Den skattskyldige eller någon annan som har rätt att söka ändring skall framställa rättelseyr-

kande inom fem år räknat från ingången av året efter det då beskattningen av den skattskyldige slutförts. Skatteombudet, kommunen, församlingen och Folkpensionsanstalten skall dock framställa rättelseyrkande inom *åtta månader* räknat från ingången av året efter det då beskattningen av den skattskyldige slutförts.

— — — — —

Helsingfors den 11 november 2005

Jyri Häkämies /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Maija Perho /saml

Sari Sarkomaa /saml
Bjarne Kallis /kd

RESERVATION 2

*Motivering***Uppvisande av verifikationer enligt nuvarande praxis**

Enligt propositionen med förslag till ändring av vissa bestämmelser i anknytning till beskattningsförfarandet (RP 91/2005 rd) som utskottet godkänt, föreslås att lagen om beskattningsförfarande kompletteras med bestämmelser om bland annat en förtryckt skattedeklaration för personbeskattningen. De nuvarande förfarandena med skatteförslag respektive skattedeklaration slås samman. Alla fysiska personer och dödsbon får en förtryckt skattedeklaration baserad på de uppgifter som finns hos skattemyndigheten. I normala fall fogas inte några verifikationer till skattedeklarationen. Den skattskyldige är skyldig att spara verifikationer och anteckningar som behövs för beskattningen. Skattestyrelsen ges större befogenheter att bestämma om skattedeklarationens utformning och innehåll och om deklarationsskyldigheten.

Enligt propositionen och som utskottsmajoriteten godkänt saken verkställs beskattningen utifrån den skattskyldiges deklaration, uppgifter från utomstående anmälningsskyldiga samt annan utredning. När beskattningen verkställs ska skattemyndigheten pröva uppgifterna och utredningarna i den utsträckning det är motiverat med hänsyn till ärendets art och omfattning, lika bemötande av de skattskyldiga samt skattekontrollens behov.

Förslaget i utskottets betänkande om övergång till ett förfarande där beskattningen verkställs utan att verifikationer behöver uppvisas i samma utsträckning som nu, leder för skattetagarnas del dels till förlust av skatteintäkter, dels till eventuella missbruk, vilket i sin tur underminerar skattebetalarnas allmänna skattebetalningsmoral och särbehandlar skattebetalarna.

Dessutom är det oskäligt att andra än bokföringsskyldiga ska vara tvungna att spara verifikationer. Därför är det motiverat med status quo när det gäller att förete verifikationer och Skattestyrelsens rätt att bestämma om det (10 § 1 mom. i ändringsförslaget) samt 10 § 2 och 3 mom. i lagen om beskattningsförfarande. Det betyder också att 11 § i lagen om beskattningsförfarande bör förbli oförändrad. Som en följdändring bör 11 a § strykas i förslaget.

Principerna om god förvaltning och den skattskyldiges rättsskydd

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 35/2005 rd — RP 91/2005 rd, s. 2) kommenterat innehållet i föreslagna 26 § 6 mom. som enligt motiven avses uttrycka att skattemyndigheten kan tillämpa olika prövningsmetoder på olika ärenden t.ex. på grundval av faktorer som framkommit vid maskinell hantering av beskattningsuppgifter. Grundlagsutskottet påpekar med hänsyn till 21 § och 81 § 1 mom. i grundlagen att man inte ens i en masshantering som beskattningen får äventyra kraven på god förvaltning eller de skattskyldigas rättsskydd. Lagförslaget innehåller adekvata bestämmelser om den skattskyldiges möjligheter att korrigera och komplettera skattemyndighetens förtryckta skattedeklaration (7 § 2 mom.) liksom rätten att bli hörd (26 § 3 mom.) och få ett motiverat beslut (51 §). Trots det bör den skattskyldiges rättsskydd och kravet på god förvaltning enligt grundlagsutskottets mening fogas till förteckningen över de allmänna principerna för beskattning i 26 § 6 mom. Finansutskottets betänkande negligerar detta krav.

Enligt vår mening är det motiverat att komplettera 26 § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarande med kravet på god förvaltning och rättsskyddsprincipen.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslag 2—9 godkänns enligt betänkandet och

att lagförslag 1 godkänns enligt betänkandet men 10, 11, 11 a och 26 § med följande ändringar:

Reservationens ändringsförslag

1. lagförslag

10 §

Innehållet i en skattedeklaration eller annan deklARATION

I en skattedeklaration och dess bilaga eller i en annan deklARATION skall anges *den skattepliktiga inkomsten och förmögenheten samt de avdrag som skall göras på dessa liksom lämnas övriga för beskattningen nödvändiga uppgifter och utredningar som Skattestyrelsen bestämmer. (Utesl.)*

Skattedeklarationen samt de övriga uppgifterna och utredningarna skall ges med användning av en blankett som Skattestyrelsen fastställt för ändamålet, om inte Skattestyrelsen bestämmer annat. (Nytt)

Om uppgifterna i skatteförslaget är bristfälliga eller felaktiga, skall den skattskyldige göra behövliga ändringar och tillägg samt tillställa skatteverket det korrigerade förslaget. (Nytt)

11 §

Tilläggsuppgifter (utesl.)

Den skattskyldige skall på uppmaning av Skattestyrelsen, skatteverket eller besvärssin-

stansen, under samma förpliktelse som gäller skattedeklarationen, utöver denna lämna de kompletterande uppgifter och utredningar (*utesl.*) som kan behövas vid beskattningen av honom eller handläggning av ansökan om ändring av hans beskattning.

11 a §
(Utesl.)

26 §

Allmänna principer som skall iakttas vid beskattningen

I beskattningsförfarandet och i andra åtgärder i samband med beskattningen skall kravet på god förvaltning iakttas samt kravet på den skattskyldigas rättsskydd och skattetagarnas och den skattskyldiges intressen beaktas på lika grunder. (Nytt)

— — — — —
(3, 5 och 6 mom. som i FiUB)

Helsingfors den 11 november 2005

Iivo Polvi /vänst
Kari Uotila /vänst
Mikko Kuoppa /vänst

